

Μυστράς: Η δόξα του Βυζαντίου

/ [Γενικά Θέματα](#)

Πηγή: ΝΙΚΟΣ ΜΑΣΤΡΟΠΑΥΛΟΣ

Μυστράς: Η δόξα του Βυζαντίου

Η διαδρομή στην ενδοχώρα του Μυστρά είναι ένα ταξίδι στην Ιστορία, με τον Ταύγετο πάνω από το κεφάλι σου

Όταν ο ιερομόναχος από την Ωραία Πύλη του Καθολικού της χιλιόχρονης Μονής Μεγίστης Λαύρας στο Άγιον Όρος μνημονεύει τα ονόματα των αυτοκρατόρων Νικηφόρου Φωκά και Ιωάννη Τσιμισκή, ένα ρίγος διατρέχει τη ραχοκοκαλιά του κατ' εξοχήν ελληνικού χώρου και τραβά κατά τον Νότο. Περνά από κάστρα και εκκλησιές - όπως τους φημισμένους, μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς, ναούς της Θεσσαλονίκης, τη Νέα Μονή Χίου, τις μονές Οσίου Λουκά και Δαφνίου, που τα ψηφιδωτά τους εκπέμπουν το απόκοσμο φως τους κατευθείαν στην ψυχή, ένα κομμάτι ουρανού - πριν φωλιάσει στον θρυλικό λόφο του Μυζηθρά, στα πόδια του Ταύγετου, απέναντι από τον Πάρνωνα. Η Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ ρώτησε κάποτε τον Αντρέ Μπρετόν γιατί δεν έχει επισκεφθεί ποτέ την ωραία χώρα που λέγεται Ελλάδα. Και εκείνος της είπε: «Είμαστε υπό την κατοχή του ελληνικού πνεύματος εδώ και 2.500 χρόνια και θέλετε να πάω εγώ στην Ελλάδα;». Και η κυρία Αρβελέρ

τού απάντησε: «Ουδέποτε Έλληνας θα έκανε καλύτερο ύμνο για την ελληνική συνέχεια. Και η ελληνική συνέχεια είναι το Βυζάντιο, από εδώ μέχρι την άκρη της Δύσης».

Η δόξα του Βυζαντίου, η «Κυκλική δόξα» του Γιάννη Ρίτσου: «Κι ήσουν εσύ, ο Περίβλεπτος, κλεισμένος (σε είδαμε) / μέσα στην κυκλική σου δόξα-αμίλητος, / κλεισμένος, ανεβαίνοντας κλεισμένος, / όπως κι ο ήλιος μες στον κύκλο της φωτιάς του, / καίγοντας τη μεταλλική του σάρκα, / καίγοντας και φωτίζοντας, φωτίζοντας και καίγοντας». Το σκηνικό του «δεύτερου Φάουστ» του Γκαίτε, ο οποίος στην «Ελένη» ύψωσε σε συμβολικό τόπο τον Μυστρά, εκεί που σμίγει η κλασική ομορφιά, η Ελένη, με το ιπποτικό ρομαντικό πνεύμα της Δύσης, τον Φάουστ, για να γεννηθεί ο Ευφορίωνας που μπορεί να θυσιαστεί για χάρη της ελευθερίας, καθώς παρατηρεί ο ακαδημαϊκός Μανόλης Χατζηδάκης.

Ο κυρ Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, η τελευταία ελπίδα της Αυτοκρατορίας, ακολούθησε την αντίστροφη πορεία για να πετάξει στον θρύλο. Ο Κωνσταντίνος ο μικρός, ο Μικροκωνσταντίνος, τραγουδούν από τον Πόντο και τη Θράκη ως την Ελυμπο της Καρπάθου. Ο κατά τον Αγγελο Σικελιανό τελευταίος Έλληνας στάθηκε πάνω στην πλάκα με τον δικέφαλο αετό για να στεφθεί τελευταίος αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Εδώ, στα Παλάτια του Μυστρά. Αυτή η αισθαντική καστροπολιτεία δεν σπουδάζεται κάτω από το άπλετο φως. Οι ανηλεείς ακτίνες του ήλιου θα ξεθώριαζαν το μυστήριό της. Η καλή της ώρα είναι η δύση, όταν μακραίνουν οι σκιές και τρέφουν τη γοητεία της.

Ο Τζον Στάινμπεκ έλεγε ότι δεν πάμε εμείς ταξίδι, αλλά το ταξίδι μάς πάει. Κι εδώ, καθώς προσεγγίζεις την επάνω πόρτα της σιωπηλής μεσαιωνικής πολιτείας από τον δρόμο μέσα στα Πικουλιάνικα (6,5 χλμ. από το χωριό Μυστράς) που μετά συνεχίζει για την Τρύπη, οι τρούλοι των εκκλησιών προβάλλουν πάνω από τα τείχη και λες ότι ακουμπούν τα χαμηλωμένα, χρυσά από τις ακτίνες του λυκόφωτος, σύννεφα. Και όταν μπαίνεις στην επικράτεια των ερειπίων, αισθάνεσαι ότι επιδίδεσαι σε μια άσκηση εξοικείωσης με τη γλώσσα τους. Τα ανηφορικά καλντερίμια που μπορείς να ακουμπήσεις τις δύο «όχθες» τους αν ανοίξεις τα χέρια σου, τα καμαροσκέπαστα «διαβατικά», οι πέτρες, οι τοίχοι, οι θόλοι μιλούν για τη ζωή τους, που κρατά αιώνες τώρα. Και οι εκκλησιές. Αυτές είναι άσκηση γαλήνης. Η Μητρόπολη, η Μονή Βροντοχίου, το Αφεντικό, η Παντάνασσα, οι Αγιοι Θεόδωροι, η Αγία Σοφία, η Ευαγγελίστρια, η Περίβλεπτος. Το θαύμα της βυζαντινής ζωγραφικής...

Πάει καιρός που η καστροπολιτεία δεν έχει κατοίκους, εκτός από τις μοναχές της Παντάνασσας. Μία από αυτές εμφανίζεται ξαφνικά σαν αερικό, πιάνει βιαστικά το χαλινάρι και χάνεται στο στενό σοκάκι μαζί με το φορτωμένο με κοφίνια

γαϊδουράκι. Μέσα στην αυλή του μοναστηριού φαίνεται η φροντίδα τους, αλλά δεν υπάρχει ψυχή πουθενά. Η εκκλησιά με τον θαυμάσιο διάκοσμο είναι ανοιχτή όμως.

Και όλο τείνεις προς το περίβλεπτο Κάστρο στην κορυφή του λόφου. Και όλο ζεις την αποκάλυψη, όλο γεμίζουν τα μάτια σου από τις εικόνες της σιωπηλής πολιτείας, του κάμπου της Σπάρτης και την ίδια τη Σπάρτη μέσα στην άχλη της, του Πάρνωνα απέναντι, του Ταύγετου πίσω. Τίποτε δεν συγκρίνεται με τη γοητεία των κάστρων στην κορυφή των ψηλών λόφων. Κτίστηκαν για αυτόν ακριβώς τον λόγο. Να είναι περίβλεπτα, αλλά απρόσιτα. Να βλέπουν μακριά. Και η καστροπολιτεία του Μυστρά που κορυφώνεται εδώ, έρχεται από το μακρινό παρελθόν και μας ταξιδεύει μακριά στο μέλλον. Γι' αυτό είναι μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς.

Και από εδώ πάνω ξεχωρίζουν οι διαδρομές στην ενδοχώρα του Μυστρά.

Ο Ταύγετος, προκλητικός όπως πάντα, ορθώνεται πάνω από το κεφάλι σου και η Ταυγέτη έχει απλώσει τα σπίτια της στην πλαγιά ανάμεσα στα δέντρα, κάπου 5 χλμ. από το ωραίο χωριό Μυστράς, όπου ευωδιάζουν οι πορτοκαλιές. Από τις γάργαρες βρύσες της Ταυγέτης πάλι το βλέμμα, ατίθασο όπως πάντα, απελευθερώνεται στον κάμπο της Σπάρτης. Αλλά την απόλυτη ελευθερία κερδίζει καθώς διατρέχεις την «κορδέλα» για να ανέβεις στην Αναβρυτή, 8 χλμ. από το χωριό Μυστράς. Περνά από το Παρόρι και τον Άγιο Ιωάννη, αρχίζει να ανεβαίνει με μύριες φουρκέτες στο βουνό ως το «ζωντανό» χωριό Αναβρυτή και συνεχίζει ως τη Μονή Φανερωμένης. Το βουνό είναι ένα ποίημα που περιμένει να το ακούσεις, καθώς λέει ο Νικηφόρος Βρεττάκος, ο ποιητής από τούτα τα μέρη της Λακωνίας.

Μαστροπαύλος Νίκος Γ.

** Δημοσιεύθηκε στο ΒΗmagazino την Κυριακή 4 Ιανουαρίου 2015.*

Πηγή: .tovima.gr